

MIS ON SOOTEADLIK PEDAGOOGIKA?

Sooteadlik pedagoogika on õppimis- ja õpetamisprotsessi kirjeldav teooria ja praktika, mille eesmärgid on järgmised:

- iga lapse enesehinnangu ning enesekindluse areng
- soogruppide vastandamise vältimine
- laste vabastamine piiravatest soostereotüüpidest.

Kui varasem poiste ja tüdrukute eraldi õpetamine lähtus nägemusest, et naiste ja meeste elumaailmad vajavad eristamist, siis kaasaegsete arusaamide kohaselt on eesmärgiks hoopis mõlema sugupoole oskuste-teadmiste laiendamine, nende soorollide ja soostereotüüpidest ehitatud piiride lammutamine haridustulemuste võrdsuse nimel.

Nüüdseks on jõutud järeldustele, et tüdrukute ja poiste vastanduvad erinevused pole sünnipärased ja etteantud, vaid et erinevusi ja ebavõrdsust loovad erinevad kogemusmaailmad.

Näiteks:

- poistele antakse käitumises ja eneseväljendamises rohkem vabadusi
- tüdrukute edasijõudmist seletatakse usinusega ja poiste oma andekusega
- tüdrukute ebaedu tõlgendatakse andetusena
- poiste tegemata jätmised või kesised sooritused võidakse kirjutada laiskuse arvele
- poisse seostatakse pigem selliste stereotüüpsete omadustega nagu aktiivsus, edujanulisus, agressiivsus, lärmakus jne
- tüdrukuid nähakse sõnakuulelike, hellade, tundlike ja õpetaja korraldustele paremini alluvatena

Neid erinevaid ootusi kogevad tüdrukud ja poisid, kes vastavalt sellistele ootustele ka käituvad.

Sooteadliku pedagoogika sihiks on luua selline õpikeskkond, kus:

- õpetajad ja õpilased toimivad võrdväärsete subjektidena
- õppimine toimub koostöös, mis suurendab õpilaste iseseisvust ja tõstab kõigi õpilaste enesehinnangut.

Sooteadlik pedagoogika on nn. tüdrukute- ja poistesõbralik pedagoogika, mis pakub nii tüdrukutele kui poistele domineerimisest ja konkurentsist vaba õpikeskkonda ning võimalusi mitmekesiste mehelikkuste ja naiselikkuste kujunemiseks.

Sooteadlik kasvatus ja õpetamine rõhutavad positiivseid külgi mõlema soogrupi sooidentiteedis, vähendades sugude vastandamist.

Eesmärgiks pole mitte sooliste erinevuste kaotamine, vaid lastele selliste oskuste ja käitumismudelite andmine, mis neil traditsioonilise soolise sotsialiseerimise ning eelarvamuste tõttu sageli välja arendamata jäävad – tütarlastele enam julgust ja enesekindlust, poistele hoolivust ja empaatiavõimet.

Tüdrukutel toetatakse:

- enesekohaste pädevuste arengut
- eneseusaldust
- väljendusoskust ja konfliktide lahendamise oskusi
- kõrgemat enesehinnangut
- kriitilisi hoiakuid meeste domineerimise ja seksismi suhtes.

Poisteni viiakse nüüdisaegseid mehelikkuse norme:

- enesekontrolli ja enese tundaõppimist võimukasutuse ja teiste kontrollimise asemel
- paremini oskamist ja paremini tegemist kõrgema staatuse eest võitlemise asemel
- tunnete austamist ja erinevuste tunnustamist nõrkuste halvustamise asemel
- vastuolude konstruktiivset lahendamist vägivaldsete lahenduste asemel
- teadmist soolisest võrdsusest ja seksismile vastandumist võimuhete uuendamise asemel.

Õpetajate ja kasvatajate sooteadlikkus tähendab, et:

- osatakse mõista ja mõtestada oma kasvatus- ja õpetamisviise ning nende taga olevaid väärtusi, hoiakuid ja norme
- püstitada selliseid õppe- ja kasvatusesmärke, mis aitavad kompenseerida soogrupi neid oskusi ja hoiakuid, mida traditsiooniliselt vastassoole omaseks peetakse

Kuna lihtsad ning aegunud soostereotüübid ühiskonnas vastavad järjest vähem naiste ja meeste nüüdisaegsetele elustiilidele ja rollidele, vaidlustab sootundlik pedagoogika „õiged“ ja „valed“ tüdrukukuks ja poisikuks olemise viisid ning aitab lastel mitmekesistada soolist minapilti.